

Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. 5.1.2.e
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Betreft : Imidacloprid Glastuinbouw

Geachte 5.1.2.e

Wij hebben kennis genomen van de brief van 1 april 2016 van het Ministerie van Economische Zaken over de uitvoering van de motie van de leden Geurts en Dijkgraaf over de naleving en handhaving van de zuiveringsplicht voor de glastuinbouw (Kamerstuk 27858, nr. 353) en de motie Grashoff over het instellen van een gebruiksverbod voor imidacloprid (Kamerstuk 27858, nr. 350)."

In deze brief wordt aangegeven dat een conclusie over de wijzigingen die per februari 2014 zijn ingegaan (met uitverkoop tot 1 mei 2014) en zijn aangevuld met de CDG verplichting om handhaving te verbeteren, pas na maart 2016 beoordeeld kunnen worden.

Aanvullend merken wij op dat er nog de noodzaak was om de etikettekst op 25 november 2015 aan te passen, omdat gedurende de bezwaarschriften procedure is gebleken dat de handhaafbaarheid van het eerder vastgestelde etiket niet afdoende was. De effecten van deze wijziging zullen pas zichtbaar zijn in de analyse van de resultaten vanaf begin 2016 vanwege nalevering uit de systemen.

Verder wordt aangegeven dat de concentraties (sterk) af moeten nemen om de imidacloprid bevattende middelen voor de teelt in glastuinbouwgebieden op de markt te houden. Met de kanttekening dat de toetsperiode kort is om een goed oordeel te vellen over de laatste essentiële etiketwijziging van 25 november 2016, hebben we Alterra verzocht om een analyse te doen van de imidacloprid concentraties in glastuinbouw gerelateerde monitoringspunten verspreid over Nederland (zie annex: Bijlage I).

24 mei 2016

5.1.2.e

Bayer CropScience SA-NV
Energieweg 1
Postbus 231
NL - 3640 AE Mijdrecht

Tel.: + 5.1.2.e

Mob: 5.1.2.e

5.1.2.e @bayer.com
www.bayercropscience.nl

ING Belgium nv, Brussel
Bankrekeningnr:
320-0080298-52
BTW-nummer:
NL810524168B01
KvK-nummer: 54143977

De conclusie van Alterra is als volgt:

“Uit de meetresultaten van imidacloprid van tien waterbeheerders in meetpunten die representatief zijn voor de glastuinbouw in Nederland blijkt dat er een daling van de concentratie imidacloprid is ingezet.

De meest recente resultaten (van 2016) zijn in aantal nog niet voldoende om deze trend statistisch te kunnen toetsen. Wel kon in een selectie van 43 meetpunten met voldoende resultaten de hypothese getest worden, dat de gemiddelde concentratie in het jaar 2014 gelijk is aan de gemiddelde concentratie in de periode 2015-16 in hetzelfde meetpunt.

Met weglaten van één meetpunt waar een extreme waarde is gerapporteerd wordt de nulhypothese verworpen. Er is geen verklaring gegeven voor de oorzaak van deze extreme waarde. Voor de selectie van 42 meetpunten is de conclusie dat het gemiddelde voor de periode 2015-16 significant lager is dan het gemiddelde voor het jaar 2014.

Er wordt aanbevolen om de gesignaleerde daling van de concentraties imidacloprid in meetpunten die representatief zijn voor de glastuinbouw nauwgezet te blijven volgen.”

Bayer interpreteert dit als een sterke aanwijzing dat de laatste etiketwijzigingen in combinatie met de CDG verplichting nu de trendbreuk laten zien, die verwacht was. We gaan er dan ook vanuit dat de trend zich zal voortzetten in de komende maanden.

De verkoop van imidacloprid laat een duidelijke trendbreuk zien in de verkoopcijfers aan de glastuinbouw voor zowel Gaucho Tuinbouw als Admire

5.1.1.c

Gaucho Tuinbouw (zaadbehandeling kool en sla bij plantenkwekers):

- Het gebruik van Gaucho Tuinbouw voor de Nederlandse teelt van sla en kool is tussen 2010 en 2014 licht stijgend

5.1.1.c

5.1.1.c . In 2015 is het gebruik teruggelopen 5.1.1.c

5.1.1.c

- Sinds de CDG verplichting van juli en de aangepaste etikettering van november 2015 waarin de zuiveringsverplichting is aangescherpt en verduidelijkt, hebben we geen Gaucho Tuinbouw meer uitgeleverd aan plantenkwekers. Hier is dus sprake van een trendbreuk, die het gevolg is van de zuiveringsverplichting waaraan telers vandaag niet kunnen voldoen.
- Uit de contacten met plantenkwekers en Plantum blijkt dat deze groep telers tot de voorlopers in de glastuinbouwsector behoren. Deze kleine groep telers is aan het investeren in zuiveringssystemen. Aangezien het hier om een kleine groep telers gaat, is controle
- op naleving relatief eenvoudig te bereiken. Als de zuiveringssystemen geplaatst zijn, kan nieuwe uitlevering van Gaucho Tuinbouw leiden tot verantwoord en veilig gebruik voor mens en milieu.

Admire (glastuinbouw):

- De verwachte trendbreuk in de concentratie in het oppervlaktewater lijkt waargenomen. Deze trendbreuk is zeker overduidelijk zichtbaar in de verkoop van Admire aan de glastuinbouwsector. 5.1.1.c

5.1.1.c

De verkoopcijfers laten zien dat telers geen producten meer lijken te kopen, waarvoor ze niet aan het etiket kunnen voldoen. De etiketaanpassingen in juli en november zorgen voor een betere naleving van de gewijzigde etiketten en voor een eenduidige interpretatie van het etiket.

Uit de laatste monitoringscijfers lijkt de trendbreuk ook ingezet voor de concentraties in het oppervlaktewater. Door nalevering uit kassen, heeft de laatste forse en essentiële aanpassing van het label waarschijnlijk nog niet voldoende tot uiting kunnen komen. Gezien de opnieuw forse maatregelen

die zijn genomen eind 2015 gaan we ervan uit dat de waterconcentraties de trend in verkoopontwikkeling zullen volgen en dat dit na seizoen 2016 ook uit de cijfers zal blijken.

Voor een ander Bayer middel is een soortgelijke tijdslijn gevolgd. Voor methiocarb zijn in de afgelopen jaren beperkingen doorgevoerd die de emissie naar het oppervlaktewater te verminderen. Voor methiocarb in de glastuinbouw waren 2 producten toegelaten: Mesurol Pro en Mesurol 500 SC. De toelating van Mesurol Pro is per 1 juli 2014 beëindigd met een opgebruik tot eind 2014. Voor Mesurol 500 SC is eind 2013 besloten het etiket te beperken. De opgebruikperiode van het brede etiket liep ook tot eind 2014. In oktober 2015 heeft Bayer CropScience uit eigen beweging besloten te stoppen met de verkoop van het middel, omdat de verkoopcijfers oneigenlijk gebruik suggereerden. Ter illustratie hebben we Alterra gevraagd om methiocarb mee te laten lopen in de analyse, omdat voor dit middel een vergelijkbare tijdslijn heeft en methiocarb ook een probleemstof is in glastuinbouwgebieden. De conclusie van Alterra (**zie annex: Bijlage I**) in deze is:

“Voor methiocarb is het aantal monsters waarin de stof is aangetoond te klein voor een analyse van het verschil tussen de periode vóór en na het beëindigen van de verkoop van middelen op basis van methiocarb in oktober 2015. Wel is te zien dat de hoogte van de gemeten concentratie methiocarb afneemt in de tijd.”

De interpretatie van Bayer is, dat ook hier de tijdsspanne kort is, de trend naar beneden is waargenomen, maar de emissie ondanks einde verkoop nog niet is gestopt.

Concluderend:

De maatregelen van methiocarb en imidacloprid in de glastuinbouw zijn effectief en lijken een trendbreuk te laten zien. In het geval van methiocarb zie je dat het beëindigen van de verkoop dus niet direct leidt tot het stoppen van emissie naar het oppervlaktewater. In het geval van imidacloprid, waar de laatste maatregelen pas per eind november 2015 zijn doorgevoerd, zijn de eerste effecten zichtbaar. Een goede analyse is pas mogelijk na afloop van teeltseizoen 2016.

Inzet Bayer voor verbetering oppervlaktewater (glastuinbouw):

Duurzaamheid is een integraal streven van Bayer. Daaronder valt een voor mens en milieu goede milieukwaliteit. Schoon en veilig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is daarvoor van groot belang. Bayer zet zich hier in algemene zin voor in en is meer in het bijzonder vanaf 2005 intensief betrokken bij de problematiek van emissies van gewasbeschermingsmiddelen in de glastuinbouw.

De waterkwaliteit in Nederland is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De problemen die we zien zijn het gevolg van een generiek emissieprobleem. In 2013 is hier voor in de Tweede Nota Duurzame Gewasbescherming, in overeenstemming met alle betrokken partijen, beleid voor vastgesteld. Dit beleid is helaas over de hele linie vertraagd. Dat betekent dus ook vertraging in de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Voor een reductie van emissies uit de glastuinbouw is de zuiveringsplicht van afvalwater heel belangrijk. In de Tweede Nota was zuivering per 2016 de doelstelling. Deze maatregel is vertraagd en de glastuinbouwbedrijven moeten uiterlijk 01-01-2018 aangesloten worden op een werkende zuiveringsinstallatie. Ontheffing is mogelijk voor collectieve zuiveringsinstallaties tot uiterlijk 01-01-2021. Dit heeft uiteraard een impact op de verbetering van de waterkwaliteit in algemene zin en de emissie van imidacloprid in het bijzonder.

Tevens geldt dat de NVWA verantwoordelijkheid draagt voor de controle van het gebruik volgens het etiket. In oktober 2015 heeft de NVWA nog aangegeven dat, zelfs met de CDG aanscherping van augustus, een adequate handhaving van het etiket niet mogelijk was. Daarop is het doelvoorschrift eind november aan het etiket toegevoegd. Handhaving door NVWA en waterschappen is daarmee feitelijk pas sinds december vorig jaar mogelijk. Een goede handhaving is essentieel voor de naleving en daarmee de verbetering van de waterkwaliteit.

Tot slot is de invoering van emissiereductieplannen vertraagd, terwijl het een waardevol instrument is om de waterkwaliteit, ook buiten de glastuinbouwgebieden, te verbeteren. Met dit instrument kunnen, binnen en buiten het toelatingskader, door de toelatingshouder (in afstemming met het

ministerie van I&M), maatregelen worden doorgevoerd om emissie van probleemstoffen te voorkomen.

Voor imidacloprid ligt er een Emissie Reductie Plan bij de overheid met een analyse van Alterra van de analyseresultaten van imidacloprid tot en met 2015 (**zie annex: Bijlage II**). Voor de glastuinbouw komen hier geen aanvullende maatregelen meer aan de orde. Het etiket is sinds onze wijziging van eind november eenduidig, handhaafbaar en naleefbaar, waarbij praktisch (99,5% zuiveringseis) geen emissie naar het milieu meer kan plaats vinden.

Voor methiocarb zijn we het commitment aangegaan om dit jaar een Emissie Reductie Plan op te stellen.

Voor thiacloprid hebben we begin dit jaar ook gemeend maatregelen te moeten nemen om de waterkwaliteit te verbeteren. Voor de glastuinbouw heeft dit geresulteerd in een etiket dat vergelijkbaar is met het etiket van Admire.

Ook buiten de glastuinbouw worden de middelen met het oog op onder andere waterkwaliteit nauwlettend in de gaten gehouden, wat voor thiacloprid tot aanpassingen in driftreducerende maatregelen heeft geleid. Voor imidacloprid hebben we etiketwijzigingen voor bollenteelt voorgesteld in het emissie reductieplan dat ter advisering voorligt bij de overheid. Voor isoproturon is eind 2015 een emissie reductieplan opgeleverd. En voor andere stoffen houden we de prioriteringslijst van de bestrijdingsmiddelenatlas in de gaten en analyseren we de data waar nodig. Ook hier sluiten we etiketbeperkingen niet op voorhand uit.

Wij verzoeken u onze analyse met betrekking tot imidacloprid en bovenstaande overwegingen mee te nemen in uw beslissing. Daarnaast staan wij open voor overleg over al onze producten.

Hoogachtend,

5.1.2.e

5.1.2.e

Bijlagen:

Bijlage I: WUR Alterra Notitie analyse meetresultaten
in oppervlaktewater - imidacloprid

Bijlage II: Alterra Rapportage Fase 1 – Project oorzakenanalyse
normoverschrijding gewasbeschermingsmiddelen

CC:

Ctgb – de heer L.P. van Duijn
Ministerie van Economische Zaken – 5.1.2.e

Annex: Bijlage I:

WUR Alterra Notitie
analyse meetresultat

Annex: Bijlage II:

Alterra Rapportage
Fase 1 - Onderzoek t